

מכון המחקר של הכנסת: המדינה לא עוזרת לעוסקות בזנות להשתקם

מהדו"ח עולה שבעוד אסירים משוחררים ופגועי נפש מקבלים סל שיקום והכשרה מקצועית - מי שעסקו בזנות אינן מקבלות מהמדינה כלים שיאפשרו להם להשתלב בשוק העבודה

• 10.07.2012

• מאת: [הילה ויסברג](#)

מדינת ישראל אינה מעניקה תמיכה אפקטיבית לעוסקים בזנות המעוניינים להיחלץ ממעגל זה ולהשתלב בשוק העבודה - כך עולה מדו"ח חדש של מרכז המחקר והמידע של הכנסת העוסק בשיקום תעסוקתי לעוסקים בזנות ונכתב בידי ד"ר גלעד נתן. הדו"ח נכתב לבקשת ח"כ אורית זוארץ (קדימה, יו"ר ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים).

מהדו"ח עולה כי תקציב התוכנית הממשלתית לטיפול בעוסקות בזנות נמוך מאוד ועומד על 12 מליון שקל בשנה, שאינו מכסה הכשרה מקצועית ובכל מקרה ניתן רק לנשים (כאשר יש גם גברים העוסקים בזנות) (ובנוסף - לא ניתנת לאוכלוסייה זו אפשרות להשלים השכלה ולרכוש הכשרה מקצועית", נדבכים מרכזיים בשיקום התעסוקתי", כהגדרתו של נתן).

התוכנית הקיימת כוללת שלושה מרכזי שיקום המעניקים טיפול נפשי וגופני ראשוני לנשים ופועלת מאז 2007 אך מקנה לנשים רק הכנה לקורסי הכשרה מקצועית במסגרת מרכז יום והפנייה למעסיקים פוטנציאליים.

"החלופות העומדות כיום בפני נשים במעגל הזנות שרוצות לחזור לחיים נורמטיביים הן מעטות מאוד והן כלל לא נכללות בסל השיקום", אמרה ח"כ זוארץ, "מדינת ישראל כשלה בטיפול בזנות לאורך שנים. הגישה הקיימת אומרת שמי שעוסקת בזה עוסקת בתחום מבחירה - כאילו יש נשים שדמן מותרו והמדינה אינה צד בעניין. גיל הכניסה למעגל הזנות הוא 13-15 בקרב נערות ולכן כמובן שאי אפשר לדבר על בחירה במקצוע אלא על אוזלת יד שגילו המשרדים הממשלתיים הרלוונטיים. מדובר בכשל כשל מערכות טוטאלי."

צילום: דן קינן

סוגיית השיקום של המשתייכים למעגל הזנות עלתה לדברי זוארץ לאחר שהחוק שיזמה לאיסור צריכת שירות זנות עבר בקריאה טרומית ועלתה התהייה כיצד ישוקמו הזונות. "בתגובה לחוק היו שאמרו 'מה יהיה עם הנשים?' לאן הן יילכו?"; אומרת זוארץ, "הגיע הזמן לייסד תוכנית לאומית שנותנת מענה אמיתי לבעיה הזו."

בדו"ח נכתב כי אף שמי שעסקו בזנות סובלים פעמים רבות מפגיעות נפשיות ומחסמים שמקשים על השתלבות במעגל העבודה ובחברה - הם אינם מוכרות בישראל כאוכלוסיה הזכאית לסל שיקום ולהכשרה מקצועית - לו זכאים למשל נכים ופגועי נפש וכן אסירים משוחררים .

"לאסירים רבים אין הרגלי עבודה ואין מקצוע, והם למדו שנים מעטות. רבים מהאסירים שחזרו למעגל הפשיעה דיווחו שחוסר תעסוקה ואי-יכולת להתפרנס היו מהגורמים לחזרתם לפשע", כותב נתן בדו"ח. מאפיינים דומים אפשר למצוא אצל קורבנות מעגל הזנות – לרובן אין הרגלי עבודה נורמטיביים, הן לא רכשו מקצוע, והן למדו שנים מעטות. קורבנות מעגל הזנות אינן מקבלות סל שיקום, שלא כמו נכים ונפגעי נפש."

עוד מצביע הדו"ח על כך שהאגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת אינו מציע תוכניות ייעודיות לאוכלוסיית העוסקים בזנות וכן האגף לחינוך מבוגרים במשרד החינוך אינו מציע לה קורסים מתאימים להשלמת השכלה - ומופעלים באגף רק פרויקטים במימון התמ"ת לקבוצות מוגדרות - כמו אמהות חד-הוריות, דורשי עבודה חרדים ועולי אתיופיה. זוארץ קובלת על כך שאם מי שעסקה בזנות אינה משתייכת לקטגוריה ספציפית - למשל אם חד הורית - היא אינה זכאית לשיקום .

תוכנית שיקום חדשה עליה עובדת זוארץ בשיתוף עם התמ"ת נועדה לתת מענה לקורבנות באופן הוליסטי וללא קטגוריזציה - ותוך מתן מגוון של מקצועות שנשים יוכשרו אליהם .

"נשים בישראל עוברות תהליך של הסללה בתחום ההכשרות המקצועיות - אומרים להן תהיי ספרית או מזכירה, כשיכולת ההתפרנסות במקצועות האלה מועטה. במקום לכוון נשים למקומות מעוטי הכנסה - יש להציע לכלל הנשים - לא רק קורבנות הזנות - אפשרות לרכוש מקצוע נדרש שיפרנס אותן בכבוד", אמרה זוארץ .

ממשרד התמ"ת נמסר בתגובה: "האגף להכשרה מקצועית במשרד התמ"ת נותן מענה המותאם לאוכלוסיות שונות, בהתאם לצרכים שהוא מזהה ובהתאם לביקושים מן השטח. בהקשר של העוסקים והעוסקות בזנות, תוכנית טיפול ושיקום כללית בקרב אוכלוסייה זו, הופעלה על ידי משרד הרווחה, כאשר בשלב מתקדם עלה גם הצורך בהכנת תוכנית הכשרה ושילוב בשוק העבודה .

"לפני כשלושה שבועות בלבד פנתה למשרד התמ"ת מנהלת מרכז סלעית - שיקום נשים העוסקות בזנות, בבקשה להכנת תוכנית לאוכלוסייה זו ומשרד התמ"ת הרים את הכפפה ויחד עם המרכז, החל בהכנת התוכנית, אשר תכלול אלמנטים ייחודיים שיותאמו לנשים אלו, בהם מאפיינים של הכשרה מקצועית, התאמות והכנה לשוק העבודה, קורסי העצמה, כישורי מחשב בסיסים, הכנה לראיון ועוד. אנו מקווים כי בזמן הקרוב תושלם הכנת התוכנית ונתחיל ביישומה, באמצעות כלי התמ"ת לענין זה."